

Sygn. akt I CSK 179/21

POSTANOWIENIE

Dnia 25 sierpnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa T. B.

przeciwko Z. w W.

o zapłatę,

oraz z powództwa wzajemnego Z. w W.

przeciwko T. B.

o zapłatę

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 sierpnia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej T. B.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 28 października 2020 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od T. B. na rzecz Z. w W. kwotę 12.500 zł (dwanaście tysięcy pięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda T. B. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 28 października 2020 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze wielokrotnie wypowiedano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienia SN: z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z dnia 15 kwietnia 2021 r., I CSK 34/21). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Przewidziana w powołanym przepisie oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz

szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W tym kontekście Sąd Najwyższy wskazuje także, że skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia. Jego rozpoznanie nie ma charakteru postępowania w ramach trzeciej instancji. Służy realizacji konstytucyjnych i ustawowych zadań Sądu Najwyższego, wśród których pozostają przede wszystkim nadzór nad działalnością sądów powszechnych i wojskowych w zakresie orzekania (art. 183 ust. 1 Konstytucji RP). Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 154 ze zm.) jego obowiązki obejmują zapewnienie jednolitości orzecznictwa i rozstrzyganie zagadnień prawnych. Tym właśnie celom wypada podporządkować także rozstrzyganie skarg kasacyjnych.

Jeżeli strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. m.in. postanowienia SN: z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06; z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14; z dnia 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20). Oceniając wynikającą z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłankę oczywistej zasadności skargi, nie da się nie dostrzec, że ma ona charakter wyjątkowy. W konsekwencji w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że oczywista zasadność skargi powinna dać się stwierdzić na pierwszy rzut oka bez zbytniego wgłębiania się w sprawę (zob. np. postanowienie z dnia 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07).

Wywód zawarty w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania sprowadzał się do polemiki z zaskarżonym orzeczeniem, nie zaś wykazania, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom. Ponadto skarżący odniósł tę przyczynę kasacyjną do zarzutów naruszenia prawa materialnego ujętych w ramach podstaw skargi kasacyjnej, ale w przedstawionym uzasadnieniu wniosku brak jest takich argumentów, które

wskazywałyby na rażące naruszenie prawa w ustalonym przez Sąd drugiej instancji i wiążącym Sąd Najwyższy stanie faktycznym (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 *in fine* k.p.c.). Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wynika, że skarżący oczekuje w istocie od Sądu Najwyższego oceny podstaw skargi w ramach instytucji „przedsądu”, co jest niedopuszczalne. Nie sposób stwierdzić, aby doszło do oczywistej - w powyższym rozumieniu - zasadności skargi kasacyjnej.

Ponadto z wiążących Sąd Najwyższy ustaleń faktycznych poczynionych przez Sądy *meriti*, wynika, że działanie pozwanego należało zakwalifikować jako legalne, podjęte w ramach obowiązującego porządku prawnego. W szczególności pozwany korzystał z uprawnień, jakie mu przysługiwały na podstawie ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (aktualnie: t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1061). Zatem to działanie pozwanego - wbrew opinii skarżącego - nie było ono bezprawne. Działanie pozwanego nie wyczerpywało przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej, jak również brak było podstaw do uznania, że naruszało dobra osobiste powoda.

Co więcej, skarżący przedstawiał własną wersję zdarzeń, kwestionując tak naprawdę ustalenia Sądów obu instancji, co do treści złożonego przez Z. zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przez powoda. Jednocześnie skarżący pomija, że postępowanie karne w sprawie XII K (...) zostało umorzone przez sąd odwoławczy z powodu przedawnienia czynów (po skazaniu przez sąd pierwszej instancji), a nie doszło do uniewinnienia go od zarzucanych mu czynów. Negatywna przesłanka procesowa określona w art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. („nastąpiło przedawnienie karalności”) odwołuje się do przedawnienia jako instytucji prawa materialnego, które określa skutki upływu czasu dla kwestii odpowiedzialności karnej. Zgodnie z art. 101 k.k. tym skutkiem jest ustanie karalności przestępstwa po upływie przewidzianym w tym przepisie okresów od chwili jego popełnienia. Oczywiste jest zatem, że odmowa wszczęcia postępowania lub jego umorzenia na tej podstawie może nastąpić wyłącznie w wypadku ustalenia faktu popełnienia przestępstwa. Przyjęcie odmiennego założenia byłoby równoznaczne z uznaniem, że tego rodzaju negatywna decyzja procesowa odnosi się wyłącznie do kwalifikacji prawnej czynu, wynikającej z treści zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. Uprawniony jest zatem wniosek, że prawidłowe rozstrzygnięcie w oparciu o art. 17

§ 1 pkt 6 k.p.k. musi mieć za podstawę stwierdzenia popełnienia czynu zabronionego (zob. postanowienie SN z dnia 18 stycznia 2017 r., III KO 53/16).

Jest to istotne, gdyż zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest bowiem związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 *in fine* k.p.c.). Nie ma zatem żadnego uzasadnienia przedstawienie w skardze kasacyjnej własnych ustaleń faktycznych skarżącego, sprzecznych z ustaleniami poczynionymi w toku procesu.

Z powyższych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 i 99 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., z uwzględnieniem § 2 pkt 9 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).